

دادگاه صالح و قانون حاکم بر دعاوی ناشی از نقض علائم تجاری اینترنتی در اتحادیه اروپا

نویسنده: زوزانا اسلوواکوا*

مترجمان: حسین کاویار**

لکتر محسن صادقی***

چکیده:

اینترنت در کنار مزایای تجاری فراوان، چالش‌های حقوقی را نیز با خود به همراه داشته است. یکی از این چالش‌ها، نقض علائم تجاری موجود در محیط اینترنتی است. آنچه نقض علامت تجاری در محیط دیجیتالی را نسبت به نقض در محیط فیزیکی، دشوارتر و چالش‌برانگیز می‌سازد، آن است که تشخیص نقض حق و ناقض حق، دشوار و گاه غیرممکن است. حتی پس از تشخیص نقض حق و تعیین ناقض آن، چالش‌های حقوقی این موضوع پایان نمی‌پذیرد؛ زیرا در این مرحله، باید مشخص کرد که در دعاوی بین‌المللی راجع به نقض علائم تجاری در اینترنت، کدام دادگاه صالح به رسیدگی به دعوا است و براساس قانون کدام کشور اتخاذ تصمیم می‌کند. این چالش‌ها باعث گردیده است تا اتحادیه اروپا، اقداماتی حقوقی را برای روشن‌تر شدن موضوع و آشنایی بیشتر صاحبان علائم تجاری موجود روی خروجی اینترنت انجام دهد که این مقاله درصدد تبیین این موارد است. بی‌گمان با توجه به خلأ قانونی کشور ما در زمینه‌ی حقوق بین‌الملل خصوصی در فضای مجازی اینترنت، نتایج این ترجمه می‌تواند برای قانون‌گذار ایران، نمونه‌ی تطبیقی مناسبی تلقی گردد.

واژگان کلیدی: علامت تجاری، اینترنت، مالکیت فکری، دادگاه، قانون حاکم، اتحادیه‌ی اروپا.

*. استاد دپارتمان حقوق تجارت دانشکده‌ی حقوق دانشگاه چارلز، پراگ، جمهوری چک.

** دانش‌آموخته‌ی کارشناسی‌ارشد حقوق خصوصی.

*** عضو هیئت علمی دانشکده‌ی حقوق و علوم سیاسی دانشگاه تهران و پژوهشگر گروه مطالعات و پژوهش‌های حقوق اقتصادی و بازرگانی مؤسسه مطالعات و پژوهش‌های بازرگانی.

مقدمه:

این مقاله به بررسی موضوعات برگزیده‌ی حقوق بین‌الملل خصوصی پیرامون حمایت از حقوق علائم تجاری اینترنتی در اتحادیه‌ی اروپا می‌پردازد.^۱ تأسیس اینترنت فرصت‌های تجاری عمده‌ای را در زمینه‌ی تبلیغات و عرضه محصولات و خدمات خلق کرده است. این پول‌سازبودن استفاده از اینترنت با مشکلات فراوانی نه تنها در زمینه‌ی حمایت از حقوق علامت تجاری بلکه عموماً در زمینه‌ی حمایت از حقوق مالکیت معنوی همراه بوده است. تاکنون میان اشخاصی که مالک علائم تجاری همسان یا مشابه در کشورهای مختلف هستند، دعاوی فراوانی در خصوص استفاده از علائم تجاری در اینترنت اقامه شده است. به همین گونه، در فرضی که علامت تجاری یک مؤسسه با نام دامنه‌ی موجود یا نام تجاری یا سایر علائم، تعارض پیدا می‌کند، اختلافات گسترش می‌یابد.

حقوق علامت تجاری نیز همانند کلیه‌ی حقوق مالکیت معنوی، بر اصل «سرزمینی بودن»^۲ مبتنی است. از علائم تجاری در تک تک کشورها یا بسته به مورد، در مناطقی خاص (برای مثال، علائم تجاری اتحادیه‌ی اروپا) حمایت می‌شود اما هرگز در سطح جهانی مورد حمایت قرار نگرفته است. این محدودیت‌های سرزمینی، به گسترش حقوق بین‌الملل مالکیت معنوی - که در پایان سده‌ی نوزدهم آغاز شده بود - منتهی گردید. این تلاش‌ها می‌طلبید تا حمایت بین‌المللی از حقوق مالکیت معنوی توسعه یابد. با وجود این، حتی صرف چنین اقداماتی هنوز منجر به تغییراتی در ماهیت محدود سرزمینی مالکیت معنوی نشده است.

در حال حاضر، منبع اصلی حقوق بین‌الملل مرتبط با حقوق مالکیت صنعتی، از جمله حقوق علائم تجاری، «کنوانسیون پاریس راجع به حمایت از مالکیت صنعتی مصوب ۱۸۸۳»^۳ (معروف به کنوانسیون پاریس) است.^۴

بر طبق کنوانسیون پاریس، هر یک از کشورهای متعهد باید به اتباع کشورهای دیگر، همان حمایت‌هایی را اعطا کنند که برای اتباع خود تدارک دیده‌اند،^۵ یعنی حمایت از حقوق

داخلی (سیستم قانون ملی)؛^{*} البته مشروط به این که تمام شرایط و تشریفات تحمیل شده به اتباع خود آن کشور رعایت شده باشد.^۶ به علاوه، کنوانسیون پاریس مقرر می‌دارد که هر یک از کشورها باید به اتباع کشورهای دیگر، حداقل حقوق معینی را بدون ملاحظه‌ی قانون ملی خود اعطا کنند حتی درجایی که این حقوق به اتباع خود آن کشور تعمیم نیافته است،^۷ برای مثال «حق تقدم»^۸ مذکور در ماده‌ی ۴ کنوانسیون پاریس.

«موافقت‌نامه‌ی ۱۸۹۱ مادرید درباره‌ی ثبت بین‌المللی علائم و پروتکل الحاقی به آن»^۹ یا «معاهده‌ی ۱۹۹۴ حقوق علائم تجاری»^{۱۰} از دیگر معاهدات لازم‌الاجرای بین‌المللی در مورد حمایت از علائم تجاری است.^{۱۱}

با این حال، این حقیقت هنوز پا برجا است که به استثنای قوانین خاص مرتبط با اصل اعطای حقوق معین به اتباع خارجی بدون ملاحظه‌ی قوانین ملی (iura ex conventione) و وضعیت کشورهای دیگر، هنوز هیچ قانون ماهوی متحدالشکلی راجع به علائم تجاری ملی در کشورهای امضاکننده‌ی معاهدات بین‌المللی فوق، وضع نشده است.^{۱۲} این وضعیت می‌تواند تا حدی با مقررات علائم تجاری اتحادیه‌ی اروپا مغایرت داشته باشد. در اتحادیه‌ی اروپا، قوانین ماهوی براساس «آیین‌نامه‌ی شورای اروپا به شماره‌ی ۴۰/۹۴ مورخ ۲۰ دسامبر ۱۹۹۳ درباره‌ی علامت تجاری اتحادیه»^{۱۳} تنظیم می‌شوند. این قوانین متحدالشکل بوده و در سرتاسر اتحادیه، لازم‌الاجرا هستند.

در موردی که دعوی نقض علامت تجاری اینترنتی با بیش از یک کشور مرتبط است، ضرورت دارد که یک سری موضوعات کلیدی رفع شود. این موضوعات عبارتند از: تعیین صلاحیت قضایی، تعیین قانون حاکم و نهایتاً شناسایی و اجرای احکام خارجی.

حقوق بین‌الملل خصوصی در اغلب پرونده‌های راجع به این مسائل، براساس عوامل سرزمینی از قبیل اقامتگاه شخص، مکان ثبت حق مالکیت صنعتی یا مکان نقض علامت تجاری، تصمیم‌گیری می‌کند. با وجود این، به دلیل ماهیت جهانی اینترنت، اجرای عوامل مزبور و تعیین قطعی و متعارف این که کدام دادگاه صلاحیت رسیدگی دارد (صلاحیت

*. سیستم قانون درون سرزمینی.

قضایی) و کدام قانون اعمال می‌شود (صلاحیت قانونی)، بسیار دشوار شده است.^{۱۴} واضح است که ماهیت منحصر به فرد اینترنت در بسیاری از اصول و مفاهیم سنتی صلاحیت محاکم و تعیین قانون حاکم، تأثیراتی شگرف داشته است. کدام دادگاه، صلاحیت رسیدگی به دعوی ناشی از نقض علایم تجاری اینترنتی را دارد؟ چه قانونی باید در این دادگاه مورد استناد قرار گیرد؟ این‌ها سؤالات پیچیده‌ای هستند که اخیراً محاکم در سرتاسر جهان با آن‌ها روبرو شده‌اند. برای پاسخ به این سؤالات، نخست باید صلاحیت قضایی را تعیین کنیم. بعد از این که دادگاه، صلاحیت خود را برای استماع دعوی احراز کرد، قسمت ماهوی دادرسی شروع می‌شود. هرگاه دعوی مطروحه، دارای عامل (یا عوامل) خارجی (یا بین‌المللی) باشد، به ناچار باید قانون حاکم تعیین شود. برای این که نتیجه‌ی دادرسی موفقیت‌آمیز باشد، تعیین قانون حاکم نقش حیاتی دارد.

۱- دادگاه صالح

اساساً دولت‌ها و سیستم قانونی آن‌ها عهده‌دار تعیین دادگاه صالح جهت تصمیم‌گیری پیرامون موضوعات بین‌المللی هستند؛ حتی در فرضی که این موضوعات تابع معاهدات بین‌المللی است. در زمان رفع این تعارض، دادگاه‌ها بر طبق مقررات حقوق بین‌الملل خصوصی خود - که احتمالاً از کشوری به کشور دیگر تفاوت قابل ملاحظه‌ای دارد - اقدام می‌کنند. سال‌های متمادی است که در اروپا، معیارهای قانونی تعیین دادگاه صالح حقوقی تا حدی متحدالشکل شده است. این امر عمدتاً به واسطه‌ی معاهدات بین‌المللی از قبیل کنوانسیون بروکسل راجع به صلاحیت و اجرای احکام در امور مدنی و تجاری (مصوب ۲۷ سپتامبر ۱۹۶۸، بروکسل)^{۱۵} و کنوانسیون لوگانو راجع به صلاحیت و اجرای احکام در امور مدنی و تجاری (مصوب ۱۶ سپتامبر ۱۹۸۸، لوگانو)^{۱۶} واقع شده است.

متعاقب آن، کنوانسیون بروکسل توسط کشورهای عضو شورای اروپا در قالب «آیین‌نامه‌ی شورا به شماره‌ی ۴۴/۲۰۰۱ مورخ ۲۲ دسامبر ۲۰۰۰ راجع به شناسایی و اجرای احکام در امور مدنی و تجاری»^{۱۷} تصویب شد^{۱۸} (از این به بعد: آیین‌نامه‌ی بروکسل).^{۱۹}

کنوانسیون لوگانو توسط کشورهای عضو شورای اروپا، ایسلند، نروژ و سوئیس منعقد شد و

استفاده از کنوانسیون بروکسل را به اعضای سازمان تجارت آزاد اروپا^{۲۰} که عضو شورای اروپا نبودند و در پیمان سابق نیز شرکت نکرده بودند، تعمیم داد.

در سالیان اخیر، ضرورت انطباق قوانین رده پایین تر با «کنوانسیون لوگانو» به عنوان مقررات الگو به اثبات رسیده است. این هماهنگ سازی باید تضمین کنندهی این نکته باشد که اقدامات دادگاه به همان شیوهی کشورهای عضو شورای اروپا و کشورهای سازمان تجارت آزاد اروپا اداره می شود.^{۲۱} بنابراین، کنوانسیون جدیدی راجع به شناسایی و اجرای احکام در امور مدنی و تجاری^{۲۲} (کنوانسیون لوگانو II) به امضا رسید تا جایگزین کنوانسیون لوگانو نخست (I) شود. این معاهده، موضوعات زیر شمول آیین نامهی بروکسل I را تحت تأثیر قرار نداده است.^{۲۳}

رابطهی بین آیین نامهی بروکسل I و کنوانسیون های بین المللی دوجانبه مندرج در مادهی ۶۹ آیین نامه در بند یک مادهی ۷۰ بیان شده است.^{۲۴} به موجب این بند «در موارد سکوت آیین نامهی بروکسل، کنوانسیون های لازم الاجرای مندرج در مادهی ۶۹ اعمال می شوند».

رابطهی آیین نامه با قوانین ملی در بند ۲ مادهی ۲۴۹ معاهدهی شورای اروپا بیان شده است. به موجب این معاهده، آیین نامهی بروکسل در سرتاسر قلمرو کشورهای عضو، لازم الاجرا است. هر قانون داخلی که با آیین نامهی بروکسل مغایرت داشته باشد، به سبب مؤخر بودن آیین نامه، بلااثر خواهد شد. مسائل و مشکلات مرتبط با موضوعات آیین نامهی بروکسل که راه حل آنها صریحاً در آیین نامه پیش بینی نگردیده، بر طبق قوانین ملی، حل و فصل می گردند.

آیین نامهی بروکسل I، قوانین شکلی بین المللی و معتبر کشورهای اتحادیهی اروپا را متحدالشکل می کند. این قوانین متحدالشکل بر مقررات حقوق بین الملل خصوصی دولت ها برتری دارند. آیین نامهی بروکسل با به کارگیری مقررات صلاحیت بین المللی، «قواعد عام صلاحیت» را از «صلاحیت انحصاری»، «صلاحیت خاص» و «صلاحیت مبتنی بر توافق» متمایز می کند.^{۲۵} مطابق قواعد عمومی، اشخاص مقیم در یک کشور عضو، صرف نظر از

تابعیت‌شان، باید در محاکم دولت عضو به دادرسی فراخوانده شوند (اصل اقامه‌ی دعوی در محل اقامت خوانده)^{۲۶}. این‌گونه فرض می‌شود که اقامتگاه اشخاص حقوقی و شرکت‌ها، مقر قانونی آن‌ها، اداره‌ی مرکزی یا مرکز عمده‌ی تجارت آن‌ها خواهد بود.^{۲۷}

به‌موجب آیین‌نامه، اشخاص مقیم در یک کشور عضو تنها در صورتی می‌توانند در محاکم کشور عضو دیگر طرح دعوی کنند که یا ماهیت موضوع مورد اختلاف ایجاب کند یا طرفین دعوی بر آن توافق کنند.^{۲۸} اگر خوانده مقیم در یکی از کشورهای عضو نباشد، معمولاً این موضوع به قانون کشورهای عضو مربوط می‌شود که آیا نسبت به آن دعوی خاص صلاحیت رسیدگی را دارند یا خیر.^{۲۹} مطابق آیین‌نامه‌ی بروکسل، محاکم از لحاظ صلاحیت محلی، تابع قانون کشور متبوع خود هستند (قانون مقر دادگاه) مگر این‌که صلاحیت محکمه مبتنی بر قواعد صلاحیت استثنایی باشد.

قواعد صلاحیت انحصاری، بر دعاوی بین‌المللی نقض علامت تجاری ناشی از استفاده از اینترنت اعمال نمی‌شود.^{۳۰} اگرچه این‌گونه دعاوی اینترنتی ممکن است تابع قواعد صلاحیت خاص شوند که طبق آن، اشخاص مقیم در یک کشور عضو باید در محاکم کشوری که در آنجا حادثه‌ی زیان‌بار (اعم از جرم یا شبه جرم) اتفاق افتاده است یا ممکن است اتفاق افتد، به دادرسی فراخوانده شوند (ماده‌ی ۵ “بند ۳” آیین‌نامه‌ی بروکسل). بر طبق مقررات مزبور، این محاکم، صلاحیت خاص برای رسیدگی به دعاوی ناشی‌شده از ضرر، جرم یا مسئولیت مدنی را دارند. این صلاحیت خاص، بازتاب این اصل حقوقی است که اشخاص ضرردیده به‌وسیله‌ی حادثه‌ی زیان‌بار را نباید وادار کرد در محل اقامتگاه خوانده، اقامه‌ی دعوا کنند؛ چراکه ممکن است اقامتگاه خوانده خارج از محل ورود خسارت باشد.^{۳۱} این دیدگاه فقط در دعاوی ضرر، جرم یا مسئولیت مدنی ناشی از یک حادثه‌ی زیان‌بار یا حداقل با احتمال وقوع چنین حادثه‌ای اعمال می‌شود. بنابراین، صلاحیت محکمه‌ی ذی‌صلاح در محل وقوع حادثه تعیین می‌شود و دادگاه محل وقوع حادثه و ضرر است که صلاحیت رسیدگی دارد. با این حال، میزان دسترسی به خوانده در این قبیل دعاوی یا هرگونه صلاحیت اختصاصی دیگر، خواهان را از حق انتخاب اعمال قواعد کلی

راجع به صلاحیت بین‌المللی - آن گونه که در بالا شرح آن رفت - محروم نمی‌کند. بنابراین در این حالت برای خواهان، حق انتخاب اقامه‌ی دعوا در اقامتگاه خواننده وجود دارد و انتخاب محکمه‌ی صالح به صلاحدید وی واگذار خواهد شد.

رویه‌ی دیوان دادگستری اروپا^{۳۳}، مبنی بر تصمیمات سابق راجع به مواد هم‌سان نخستین کنوانسیون بروکسل^{۳۳}، راهنمای مفیدی برای تفسیر شرایط مندرج در بند ۳ ماده‌ی ۵ آیین‌نامه‌ی بروکسل^۱ محسوب می‌شود. در خصوص عبارت «موضوعات مرتبط با ضرر، جرم و مسئولیت مدنی» این دیوان، در دعوی آساناسیوس کالفلیس علیه بانک هائوس چرودر و همکاران^{۳۴} به موجب رأی ۱۸۹/۸۷ - C مورخ ۲۷ سپتامبر ۱۹۸۸ چنین مقرر داشت که عبارت اخیر باید به‌عنوان تفسیری مستقل محسوب شود، به‌گونه‌ای که همه‌ی اقدامات قانونی را برای احراز مسئولیت خواننده‌ای - که بر طبق قرارداد با معنای بند یک ماده‌ی ۵ آیین‌نامه ارتباط ندارد - پوشش می‌دهد.

معیار مکان واقعی یا بالقوه‌ی وقوع حادثه‌ی زیان‌بار، به‌موجب رأی شماره‌ی ۲۱/۷۶ - C مورخ ۳۰ نوامبر ۱۹۷۶ در دعوی هندلز علیه مینز^{۳۵} عنوان شده بود. محکمه در آن دعوی چنین مقرر داشت که عبارت «محل وقوع حادثه‌ی زیان‌بار» باید آن‌گونه که مقصود بوده است، مستفاد گردد تا هم مکان ورود خسارت و هم نقطه‌ی شروع ورود خسارت را شامل شود. در نتیجه، خواننده نمی‌تواند به صلاحدید خواهان به دادرسی فراخوانده شود، خواه در دادگاه محل ورود خسارت (مکان واقعی حادثه‌ی زیان‌بار) یا در دادگاه محلی که قرار است خسارت در آن‌جا وارد شود (مکان بالقوه‌ی حادثه‌ی زیان‌بار). خواهان باید مجاز باشد تا مکان اقامه‌ی دعوا را خود انتخاب کند؛ زیرا وی موجب حادثه‌ی متنازع‌فیه نشده بود، بنابراین باید در اقامه‌ی دعوا به خواهان، «امتیازی» داده شود. در دعوی رودلف رانهوفر علیه ماریانا و دیگران^{۳۶} به موجب رأی ۱۶۸/۰۲ - C مورخ ۱۰ ژوئن ۲۰۰۴ چنین مقرر شد که عبارت «مکان ورود خسارت»، به اقامتگاه خواهان یا «مکان تمرکز دارایی وی» اشاره ندارد به دلیل این‌که او در اقامتگاه خود متحمل خسارت مالی شده بود و در «کشور متعاهد» دیگری، جزیی از دارایی‌اش تلف شده و موجب خسارت شده بود.

آیین‌نامه‌ی بروکسل^۱ بر دعاوی نقض علائم تجاری اتحادیه‌ی اروپا به واسطه‌ی استفاده از اینترنت حاکم است، مگر این که «آیین‌نامه‌ی شورای اروپا به شماره‌ی ۹۴/۴۰ مصوب ۲۰ دسامبر ۱۹۹۳ راجع به علائم تجاری اتحادیه اروپا»^{۳۷} طور دیگری تصریح کند. لذا در این حالت، مقرراتی از آیین‌نامه‌ی بروکسل^۱ شامل قواعد عمومی (ماده‌ی ۲) و مقررات راجع به صلاحیت اختصاصی (ماده‌ی ۵، بند ۳) اعمال نمی‌شود.^{۳۸} حقیقت این است که گرچه دیوان دادگستری اروپا در دعاوی مدنی راجع به موضوعات خصوصی صلاحیت ندارد، اما دعاوی نقض علامت تجاری باید توسط این مرجع استماع شود. بنابراین «آیین‌نامه‌ی ۱۹۹۳ شورای اروپا راجع به علائم تجاری اتحادیه‌ی اروپا»، اجرای حقوق علائم تجاری را به دادگاه‌های ملی تفویض می‌کند. هر یک از دولت‌های عضو، متعهد می‌شوند تا جایی که امکان دارد در وهله‌ی نخست، برخی محاکم ملی خود و در وهله‌ی دوم محاکم علائم تجاری اتحادیه‌ی اروپا را در قلمرو خود تخصیص دهند تا وظیفه‌ی محول شده به موجب «آیین‌نامه‌ی ۱۹۹۳ شورای اروپا راجع به علائم تجاری اتحادیه اروپا» را انجام دهند.^{۳۹} چنین محاکمی در مورد تمام دعاوی مرتبط با نقض یا تهدید به نقض علائم تجاری اتحادیه‌ی اروپا صلاحیت انحصاری دارند (البته اگر اقامه‌ی دعاوی تهدید به نقض به موجب قوانین ملی مجاز باشد).^{۴۰} اصولاً صلاحیت محاکم علائم تجاری اتحادیه‌ی اروپا بر اقامتگاه یکی از طرفین، مبتنی است.^{۴۱} اگر تعیین صلاحیت به این شیوه غیرممکن باشد، این دعاوی باید در محاکم کشور عضوی که «اداره‌ی هماهنگ‌سازی بازار داخلی»^{۴۲} در آنجا اقامتگاه قانونی دارد - یعنی اسپانیا - اقامه شود.^{۴۳} آیین‌نامه‌ی شورا راجع به علائم تجاری اتحادیه‌ی اروپا، طرفین را مجاز می‌کند تا در دعاوی مطروحه راجع به صلاحیت قابل اعمال، مطابق با قرارداد خود عمل کنند و نیز خوانده نزد محکمه‌ی علائم تجاری اتحادیه‌ی اروپا حضور به هم برسانند.^{۴۴} سرانجام، محاکم علائم تجاری درباره‌ی کلیه‌ی اقدامات نقض صورت گرفته یا تهدید شده در قلمرو هر یک از کشورهای عضو صلاحیت دارند.^{۴۵} بنابراین، صلاحیت این محاکم به سرتاسر اتحادیه‌ی اروپا تعمیم یافته است.^{۴۶}

هنگامی که نقض حقوق علائیم تجاری، به واسطه‌ی استفاده از علامت تجاری یا سایر نشانه‌ها در محیط اینترنتی صورت می‌گیرد، مسئله‌ی اساسی این است که نقض در کجا رخ داده است؟ یعنی بین نقض در اینترنت، با صلاحیت یک محکمه‌ی خاص چه ارتباطی وجود دارد؟ هم‌چنین یک نمونه‌ی منحصر به فرد و در عین حال پیچیده‌ی نقض علائیم تجاری در فضای اینترنت، موردی است که بیش از یک کشور در خصوص رسیدگی به دعوی نقض، صالح به رسیدگی باشند. اگر مکان نقض، علاوه بر مکان وقوع نقض، مکانی نیز باشد که به وقوع حادثه منجر می‌شود، در این صورت، خواهان محق است تا از چندین حوزه‌ی قضایی، یکی از آن‌ها را که به نظرش سودمندتر است، انتخاب و در آنجا اقامه‌ی دعا نماید. شیوه‌ی انتخاب دادگاه از بین چندین حوزه‌ی قضایی، معمولاً شیوه «جستجوی مناسب‌ترین دادگاه»^{۴۷} نامیده می‌شود. قواعد حل تعارض مندرج در قوانین کشورهای مختلف، با تکیه بر مکان استماع دعوی، قانون حاکم را تعیین خواهد کرد؛ زیرا طبق یک اصل معروف در حقوق بین‌الملل خصوصی، صلاحیت محکمه مقدم است بر صلاحیت قانون. این قواعد ممکن است یک رابطه‌ی حقوقی مشابه را به صورت‌های مختلف مورد استناد یا تفسیر قرار دهند. در این صورت ممکن است قوانین ماهوی مختلفی در کشورها اعمال و به نتایج دادرسی متفاوتی منجر شود.^{۴۸} اگر خواهان بتواند چندین دعوا را در یک زمان اقامه کند (برای مثال، ادعای مبتنی بر حقوق علامت تجاری و نیز رقابت ناعادلانه)، در این صورت ادعاهای شخص می‌تواند نزد محاکم متفاوت اقامه شود. بنابراین، دعوی نقض علامت تجاری ممکن است به طور همزمان در کشورهای مختلف موضوع رسیدگی قرار گیرد. در این صورت، به موجب ماده‌ی ۲۷ آیین‌نامه‌ی بروکسل، ایراد دعوی مطروحه^{۴۹} قابل طرح نیست؛ زیرا خواهان استدلال می‌آورد که حقوق قانونی نقض شده، با هم ارتباطی ندارند.^{۵۰}

دعوی اس جی علیه بروکت اینفورمیشن سیستم جی ام بی ایچ^{۵۱}، به روشنی گویای ارائه‌ی تفسیر موسع از عبارت «مکان وقوع حادثه‌ی زیان‌بار» توسط محاکم اروپایی است. این پرونده مربوط به دعوی یک شرکت آلمانی در آلمان به‌عنوان مالک علامت

ثبت‌شده‌ی "payline" علیه سیستم پرداخت اینترنتی "Brokat-payline" بود که از طریق وبسایت (www.brokat.de) مورد استفاده قرار می‌گرفت. یک شرکت فرانسوی مالک علامت تجاری سابق "payline"، صادرشده در فرانسه، بود و خدمات کاملاً یکسان ارائه می‌داد. خواهان فرانسوی درخواست صدور قرار منع استفاده از علامت تجاری ثبت‌شده‌ی خود در فرانسه که توسط وبسایت شرکت آلمانی نقض شده بود، کرد. خواننده، محصولاتش را هرگز در فرانسه به فروش نرسانده بود و از علامت تجاری‌اش فقط در پایگاه اینترنتی (وبسایت) آلمانی استفاده کرده بود. خواننده به صلاحیت بین‌المللی دادگاه فرانسوی راجع به رسیدگی به درخواست قرار منع استفاده از علامت تجاری اعتراض و استدلال کرد که چنین قراری می‌بایست و خیلی بهتر بود توسط دادگاه آلمانی صادر شود. در حکم دادگاه اعلام شد که صلاحیت دادگاه فرانسوی نسبت به خواننده‌ی آلمانی به استناد ماده‌ی ۵ (بند ۳) کنوانسیون بروکسل می‌باشد. دادگاه به‌طور خاص مقرر داشت که وبسایت خواننده در همه‌ی کشورها قابل دستیابی است، فلذا مکان وقوع حادثه‌ی زیان‌بار، کشور فرانسه را نیز دربرمی‌گیرد. بر این اساس، قرار منع صادرشده راجع به استفاده‌ی اینترنتی از علامت تجاری، خواننده را مجبور می‌کند تا استفاده از علامت تجاری "payline" را به هر شکلی در فرانسه متوقف کند، مخصوصاً در فضای اینترنت.

با احراز وقوع نقض در محیط اینترنت، گستره اجرای قرار منع در پرونده‌ی بروکت نامحدود شد؛ چون در غیر این صورت، حقوق مالک علائم تجاری فرانسوی دائماً نقض می‌گردید. این نظریه توسط حقوقدانان مورد تردید واقع شده است. آن‌ها این گونه استدلال می‌کنند که اجرای چنین تفسیر موسعی نمی‌تواند روش مناسبی برای حل و فصل دعاوی علائم تجاری اینترنتی باشد.^{۵۲} این حقوق‌دانان چنین ایراد می‌کنند که؛ اگر معلوم شود مکان وقوع حادثه‌ی زیان‌بار، قلمرو هر یک از کشورهایی است که در آن‌جا داده‌ها^{۵۳} امکان دانه‌لود شدن به یک رایانه را دارد و بعداً نمایش داده می‌شود، در چنین صورتی، این مکان، به صورت بالقوه تمام کشورهای جهان را دربرمی‌گیرد. در این صورت، تعداد زیادی از شرکت‌ها دیگر قادر نخواهند بود از اینترنت جهت مقاصد تجاری استفاده کنند.

پرونده‌ی بروکت می‌تواند يك نمونه‌ی نسبتاً افراطی در این زمینه محسوب شود. با این حال، پرونده‌ی مذکور در حال حاضر و احتمالاً در آینده‌ای نزدیک، اشعار دارد بر این که برای تعیین مکان وقوع حادثه‌ی زیان بار در چنین دعاوی، هیچ سیستم و راه حل جهانی وجود ندارد. اگر حقوق علایم تجاری از طریق اینترنت نقض شود، در این صورت، حتی یک حادثه‌ی زیان بار نسبتاً ساده ممکن است به مشکلات قانونی نسبتاً پیچیده پیرامون احراز صلاحیت دادگاه و نتیجتاً تعیین قانون حاکم منجر شود.

۲ - قانون حاکم بر دعوی

اعطای صلاحیت - یعنی تعیین محکمه‌ی صالح برای تصمیم‌گیری ماهوی راجع به پرونده‌ی مطروحه - تنها نخستین مانع و دشواری در رسیدگی‌های بین‌المللی راجع به نقض علایم تجاری در اینترنت به شمار می‌آید و یک مسئله‌ی تبعی اما تا حدی دشوار دیگر وجود دارد و آن، تعیین قانون حاکم - یعنی مقررات ماهوی لازم‌الاجرا - است که باید بر این دعاوی اعمال شود. انتخاب قانون حاکم، در صلاحیت دادگاهی است که در ماهیت دعوا، حکم صادر می‌کند. چنین دادگاهی در تعیین مقررات حاکم، بر طبق مقررات حقوق بین‌الملل خصوصی نظام قانونی خودش عمل می‌کند (قانون مقر دادگاه). در خصوص نقض علایم تجاری در اینترنت، قانون حاکم باید براساس معیار سرزمینی بودن و قواعد حل تعارض حاکم بر مسئولیت‌های ناشی از نقض حق تعیین گردد.

همان‌گونه که در بخش پیشین بیان شد، مسائل صلاحیت و قانون حاکم در بسیاری از حالات با هم ارتباط نسبی دارند، به‌ویژه، اگر دادگاه‌های دو یا چند کشور، صالح به رسیدگی باشند؛ زیرا نقض علامت تجاری در محیط متصل به شبکه (آنلاین) در چندین کشور اتفاق می‌افتد، خواهان برای اقامه‌ی دعوا، حوزه‌ی قضایی مناسب‌تر را انتخاب می‌کند. هنگام انتخاب کشوری که در آن جا قرار است اقامه‌ی دعوا کند، به قواعد حل تعارض مخصوص آن کشور (یعنی قواعد تعیین‌کننده‌ی قانون حاکم) توجه خواهد کرد. چنین مقرراتی ممکن است رابطه‌ی خواهان را با خواننده به شیوه‌های مختلف و حتی متضادی تنظیم کند.

اتحادیه‌ی اروپا با پذیرش مقررات راجع به تعیین قانون حاکم بر تعهدات غیرقراردادی، در این زمینه توسعه‌ی فراوانی داشته است. «آیین‌نامه‌ی اتحادیه‌ی اروپا به شماره‌ی ۸۶۴/۲۰۰۷ راجع به قوانین حاکم بر تعهدات غیرقراردادی مصوب ۱۱ ژوئیه ۲۰۰۷» (آیین‌نامه‌ی رم II)^{۵۴}، از ۱۱ ژانویه ۲۰۰۹ لازم‌الاجرا شد.^{۵۵} این آیین‌نامه، به طور خاص، در مورد تعهدات غیرقراردادی در امور مدنی و تجاری مشتمل بر مسائل تعارض قوانین اعمال خواهد شد. تمام قواعد تعیین‌شده در آیین‌نامه‌ی رم II باید توسط کشورهای عضو اعمال شود، بدون ملاحظه‌ی این که آیا با قوانین کشورشان ارتباط دارد یا خیر. نکته‌ی قابل توجه این که قانون جدید شامل مقررات صریح و الزام‌آوری راجع به تعهدات غیرقراردادی ناشی از نقض حقوق مالکیت فکری^{۵۶} است.^{۵۷} قانون کشوری که در آنجا حمایت مورد ادعا است (قانون محل حمایت از حق مالکیت فکری)^{۵۸} باید بر نقض حق مالکیت فکری مثل حق علایم تجاری حاکم باشد. درجایی که حقوق علایم تجاری نقض می‌شود، قانون کشور محل وقوع نقض، بر موضوعات مرتبطی که توسط «آیین‌نامه‌ی شورای اروپا راجع به علایم تجاری اتحادیه اروپا» (CTMR) تعیین تکلیف نشده‌اند، حاکم خواهد بود. طرفین می‌توانند بر اساس توافق، قانون حاکم را تعیین کنند^{۵۹} (اصل حاکمیت اراده).

در اتحادیه‌ی اروپا، مبنای دعاوی، ساز و کارها و روش‌های جبران خسارت برای طرفین، براساس «دستورالعمل پارلمان و شورای اروپا راجع به اجرای حقوق مالکیت فکری مصوب ۲۹ آوریل ۲۰۰۴»^{۶۰} تعیین می‌شود. دستورالعمل یادشده، اقدامات، آیین دادرسی و روش‌های جبران خسارتی را برای اجرای مناسب حقوق مالکیت فکری در میان کشورهای عضو اتحادیه‌ی اروپا وضع کرده است.^{۶۱} کشورهای عضو باید قوانین خود را مطابق با مقررات اتحادیه‌ی اروپا و تفاسیر معتبر آن مقررات، تفسیر کنند. به موجب دستورالعمل مذکور، کشورهای عضو باید یک مرجع صالح را دایر کنند تا:

- ۱ - اقدامات سریع و مؤثری برای حفظ همه‌ی دلایل و شواهد مناسب انجام دهد؛
- ۲ - دستور موقت را برای جلوگیری از نقض حقوق مالکیت فکری صادر نماید؛ و
- ۳ - از ادامه‌ی همه‌ی نقض‌های موردادعای حقوق مالکیت فکری جلوگیری به عمل

آورد.^{۶۲}

این دادگاه می‌تواند حکمی صادر نماید که به موجب آن، شخص ناقض حق و یا هر شخص دیگری، اطلاعاتی پیرامون شبکه‌های دریافت و توزیع کالا یا خدمات ناقض حقوق مالکیت فکری در اختیار مراجع ذیصلاح قرار دهد.^{۶۳}

هم‌چنین، دستورالعمل مزبور، اقدامات بازدارنده‌ی خاصی را مقرر می‌کند که محکمه می‌تواند برای صدور حکم ماهوی خود آن‌ها را به کارگیرد، مثل احکام اصلاحی، قرار منع و اقدامات تخییری. در اجرای احکام اصلاحی، محکمه می‌تواند به درخواست خواهان تقاضا کند که اقدامات مقتضی برای روشن شدن تکلیف کالا، وسایل و مواد مورد استفاده برای خلق یا ایجاد حقوق مالکیت فکری نقض‌کننده اتخاذ شود.^{۶۴} چنین اقداماتی شامل خروج این اقلام از کانال‌های تجارت، حذف قطعی آن‌ها از این کانال‌ها و انهدام آن‌ها است. همه‌ی این اقدامات اصولاً به هزینه‌ی ناقض حق انجام می‌شود. اگر محکمه مقرر دارد که یک حق مالکیت فکری نقض شده است، می‌تواند قرار مبنی بر منع شخص ناقض از ادامه‌ی نقض صادر کند.^{۶۵}

به‌علاوه، کشور عضو می‌تواند این اختیار را به دادگاه بدهد تا در پرونده‌های خاصی، بنا به درخواست شخص ناقض، اقدامات جایگزین را در رأی خود مورد توجه قرار دهد. در این قبیل پرونده‌ها، محکمه می‌تواند به جای صدور احکام اصلاحی گوناگون و قرار منع مقرر در این بند، حکم به پرداخت خسارت مالی به زیان‌دیده دهد.

علاوه‌بر این، مطابق دستورالعمل، کشورهای عضو باید تضمین کنند که در صورت درخواست زیان‌دیده، محکمه می‌تواند شخص ناقض حق را ملزم سازد تا خسارت‌های واقعی ناشی از نقض را که به زیان‌دیده تحمیل شده است، به نحو مقتضی جبران کند.^{۶۶} می‌توان پیشنهاد داد که این خسارات به صورت یک مبلغ مقطوع و براساس عواملی چون حداقل میزان حق التالیف یا حق‌الزحمه‌ی قابل اعمال تعیین شود. هم‌چنین دولت عضو باید تضمین کند که در صورت درخواست زیان‌دیده، محکمه قادر باشد تا اقدامات مقتضی را برای انتشار اطلاعات مرتبط با حکم (از قبیل اعلان حکم)، با هزینه‌ی شخص ناقض

حق به عمل آورد.^{۶۷}

دستورالعمل صریحاً مقرر می‌دارد که درصدد یکنواخت‌سازی مقررات راجع به معاضدت قضایی، صلاحیت یا شناسایی و اجرای احکام مدنی و تجاری نیست. به‌علاوه، این دستورالعمل در نظر ندارد تا به موضوع قانون حاکم بپردازد.^{۶۸}

۳- شناسایی و اجرای احکام

عموماً شناسایی و اجرای احکام توسط محاکم کشورهای مختلف تا حد زیادی به مشارکت میان کشور محل صدور حکم و کشور محل شناسایی و اجرای حکم در قالب یک معاهده‌ی دوجانبه یا چندجانبه بستگی دارد. هم‌چنین در جایی که شناسایی و اجرای حکم محاکم خارجی به هم مرتبط است، اصل «رفتار متقابل»^{۶۹} باید بین آن‌ها رعایت شود.

از نقطه نظر جهانی، جامع‌ترین معاهده‌ی بین‌المللی راجع به آیین دادرسی مدنی، «کنوانسیون لاهه راجع به آیین دادرسی مدنی مصوب اول مارس ۱۹۵۴»^{۷۰} است. این کنوانسیون، مسائل بنیادین پیرامون مشارکت دادگاه‌های مختلف دول عضو را تنظیم می‌کند. نکته‌ی قابل ذکر راجع به کشورهای عضو اتحادیه‌ی اروپا این است که کنوانسیون از تأثیرپذیری حقوق اتحادیه‌ی اروپا مصون باقی مانده است. بر طبق بند یک ماده‌ی ۷۱ آیین‌نامه‌ی بروکسل، کنوانسیون ابزاری برای کشورهای عضو است که بر موضوعات خاص مرتبط با دادگاه صالح و شناسایی و اجرای حکم ناظر است. بنابراین، تمام کشورهای عضو اتحادیه‌ی اروپا، تابع کنوانسیون می‌شوند و حتی در موردی که احکام صادرشده به‌موجب آن با موضوع اصلی در ارتباط است، محدودیت زمانی و صلاحیت محلی نیز به‌موجب حقوق اتحادیه پوشش داده می‌شود. ضمناً، کنوانسیون نفوذ انحصاری خود را بر کشورهای شرکت‌کننده اعمال نمی‌کند. بنابراین، تمام اشخاص ذی‌حق که در اتحادیه‌ی اروپا خواستار شناسایی و اجرای احکام خود باشند، می‌توانند در عوض به ماده‌ی ۳۸ آیین‌نامه‌ی بروکسل استناد کنند.

آیین‌نامه‌ی بروکسل شامل مقرراتی راجع به حرکت آزاد احکام مدنی است^{۷۱} که به‌طور خاص به شناسایی و اجرای این احکام در سرتاسر حوزه‌ی قضایی اروپا مربوط می‌شود.^{۷۲}

آیین‌نامه‌ی مذکور صرفاً نسبت به احکام مدنی و تجاری اعمال خواهد شد و تنها ناظر به احکام صادرشده توسط دادگاه‌های کشورهای اتحادیه‌ی اروپا است. لذا احکام کشورهای دیگر، از اعمال این مقررات معاف هستند و آیین‌نامه‌ی بروکسل نسبت به احکام صادرشده در این کشورها اعمال نمی‌شود.^{۷۳} در این رابطه، باید به پرونده‌هایی که در آن‌ها اقامتگاه خواننده موقتاً خارج از اتحادیه‌ی اروپا است، توجه شود؛ خواه حکم از دادگاه کشور عضو اتحادیه‌ی اروپا صادر شده باشد یا خیر. به عبارت دیگر، «اقامتگاه طرفین» به هیچ‌وجه، معیاری مناسب برای اعمال آیین‌نامه‌ی بروکسل نیست.

آیین‌نامه، قواعد آیین دادرسی و ماهوی مفصلی را تنظیم می‌کند که بر شناسایی و اجرای احکام میان کشورهای اتحادیه‌ی اروپا حاکم است. به‌خصوص مقرر می‌دارد که به محض صدور و لازم‌الاجرا شدن حکم در یک کشور عضو اتحادیه‌ی اروپا، چنین حکمی به درخواست ذی‌نفع تنها هنگامی در کشور عضو دیگر قابل اجرا است که در آن کشور، لازم‌الاجرا اعلام شود.^{۷۴} آیین درخواست اجرا و شناسایی محل سکونت بر طبق «قانون کشور محل اجرای حکم» تعیین می‌شود.^{۷۵} دادگاه کشور عضو اتحادیه‌ی اروپا که خواستار شناسایی حکم - اعم از مدنی یا تجاری - است به‌نظر دادگاه کشور عضو اتحادیه که صادرکننده‌ی حکم است، ملزم نخواهد شد (اصل استقلال محاکم).^{۷۶} مضمون واقعی یک حکم خارجی ممکن است تحت هیچ شرایطی مورد تجدیدنظر قرار نگیرد.^{۷۷} به‌موجب آیین‌نامه‌ی بروکسل، در جریان اجرای حکم، صلاحیت انحصاری ازسوی محاکم کشور عضوی که حکم را اجرا کرده است یا در آینده اجرا خواهد کرد، اعطا می‌شود.^{۷۸}

بدون شک، محاکم اتحادیه‌ی اروپا هنگامی که صلاحیت شناسایی و اجرای احکام را دوباره به دست می‌آورند از ارتباط متقابل با یکدیگر برای رفع محدودیت و انتقال مقررات به یکدیگر، نفع می‌برند. با این حال، حتی این‌گونه اقدامات نیز برای حل دشواری‌های مطرح‌شده در این مقاله در مورد آثار جبران خسارت ناشی از نقض اینترنتی علامت تجاری جوابگو نیستند. این مشکلات که به‌طور خاص ریشه در ماهیت وسیع و بی‌حد و حصر صلاحیت بالقوه در این قبیل دعاوی دارد، به بهترین شکل در حکم پرونده بروکت تبلور

یافته است. در این پرونده، خواهان درخواست حذف اطلاعات ناقص حق را از شبکه‌ی سرور قابل دسترس جهانی^{۷۹} مطرح کرده و دادگاه بر آن حکم داد. همان‌گونه که در بالا ذکر شد، اجرای چنین حکمی منجر به پیدایش خطرات عملی، تجاری و اقتصادی مهمی خواهد شد که در اتحادیه‌ی اروپا غیرقابل قبول است.

نتیجه:

در حال حاضر، درباره‌ی این که چگونه به دعاوی نقض علامت تجاری یا در واقع نقض هرگونه حقوق مالکیت معنوی اینترنتی پاسخ داده شود، قطعیت چندانی در جامعه‌ی حقوقی وجود ندارد. با فرض مسلم بودن ماهیت جهانی و غیرقابل پیش‌بینی فعالیت‌های اینترنتی در این قبیل پرونده‌ها، پیش‌بینی این که چگونه ممکن است صلاحیت یک دادگاه ملی مستقل یا قانون حاکم تعیین شود، بسیار دشوار است. در حقیقت، همه‌ی ضوابط سنتی و مرسوم - یعنی عوامل مرتبط با سرزمین از قبیل محلی که اموال در آن‌جا واقع‌اند و اقامتگاه طرفین - که برای رفع این قبیل مشکلات مورد استفاده قرار می‌گرفتند، در حال حاضر موضوعیت ندارند. از این منظر، هنگام رسیدگی به حقوق و تکالیف مالکیت فکری، مکان اصلی رسیدگی، کشوری خواهد بود که اطلاعات می‌تواند از آنجا دانلود شود: آن مکان، کشوری خواهد بود که اینترنت در آن قابل دسترسی است که در واقع کل جهان را دربرمی‌گیرد. از این رو، در پرونده‌های نقض علائم تجاری یا نقض هر نوع حق مالکیت فکری در اینترنت، مشکلات قانونی بسیاری در تعیین قانون حاکم و خصوصاً تعیین دادگاه صالح برای استماع دعوی (یا حتی ضوابط احراز این صلاحیت) می‌تواند مطرح شود.

در پاسخ به این مشکلات پیچیده و مهم، مقاله‌ی حاضر قصد داشت تا ساز و کارهایی که در حال حاضر مورد توجه اتحادیه‌ی اروپا قرار گرفته است، تجزیه و تحلیل کند. روشن است که وجود اصول و خط مشی‌های متحدالشکل در اتحادیه‌ی اروپا برای گسترش راه حل‌های قابل اعمال و قابل پیش‌بینی در این زمینه، بسیار مهم است. در سال‌های اخیر، شاهد موفقیت‌های چشمگیری در زمینه‌ی همکاری قضایی موضوعات مدنی و تجاری در اتحادیه‌ی اروپا بوده‌ایم. در حال حاضر، محاکم اتحادیه‌ی اروپا باید مطابق با قوانین

اتحادیه، از جمله مقررات آیین‌نامه‌ی بروکسل^۱ و در آینده‌ای نزدیک آیین‌نامه‌ی رم II، به دعاوی مزبور رسیدگی کنند. بر این اساس، پذیرش «دستورالعمل راجع به جنبه‌های خاص حل اختلاف در امور مدنی و تجاری»، اگر به علت تداوم مذاکرات نمایندگان پارلمان اروپا با تأخیر همراه شود، نوعی عقب‌گرد محسوب می‌شود.^{۸۰} با این حال، شاید بتوان در آینده یکسان‌سازی رو به رشدی را در زمینه‌ی اجرای احکام انتظار داشت. در ۲۴ اکتبر ۲۰۰۶ سند دولتی^{۸۱} راجع به اجرای مؤثر احکام قضایی ارائه شد.^{۸۲}

در حال حاضر به نظر می‌رسد که تنها راه حل جهانی - یعنی محدوده‌ای فراتر از اتحادیه‌ی اروپا - برای حل مشکلات مالکیت فکری در اینترنت، تدوین کنوانسیون‌های بین‌المللی چندجانبه در جهت هماهنگی تدریجی صلاحیت، قانون حاکم، اجرا و شناسایی حکم دادگاه خارجی است. سازمان‌ها و انجمن‌های مختلفی هم‌چون سازمان جهانی مالکیت فکری^{۸۳} و کنفرانس لاهه راجع به حقوق بین‌الملل خصوصی^{۸۴}، به طور گسترده بر این مشکلات به‌عنوان بخشی از برنامه‌های تحقیق و توسعه‌ی خود تمرکز کرده‌اند.

سازمان جهانی مالکیت فکری، تحت لوای حمایت دادگاه سازمان جهانی مالکیت فکری راجع به حقوق بین‌الملل خصوصی و مالکیت فکری، با بسیاری از این مشکلات مواجه شده است. از آنجا که متحدالشکل کردن مسائل راجع به همکاری بین‌المللی و تعیین قاعده‌ی متحدالشکل حل تعارض در محیط اینترنتی، فرایندی زمان‌بر است، لذا تا آن زمان، این دادگاه می‌تواند گام‌های اولیه را بردارد، ضمن آن که دادگاه مذکور، برای کشورهای عضو سازمان جهانی مالکیت فکری و اتحادیه‌ی بین‌المللی مالکیت فکری، فرصت تبادل دیدگاه را راجع به این حوزه‌ی رو به رشد فراهم کرده است.^{۸۵}

هدف کنفرانس لاهه - که شامل کشورهای عضو اتحادیه‌ی اروپا است^{۸۶} - تلاش برای متحدالشکل کردن تدریجی قواعد حقوق بین‌الملل خصوصی از جمله از طریق گسترش معاضدت قضایی در امور مدنی و پشتیبانی برای اتمام برنامه‌های شناسایی احکام دوجانبه است. کنفرانس لاهه پیش‌نویس ابتدایی کنوانسیون راجع به صلاحیت و احکام خارجی در امور مدنی و تجاری^{۸۷} را تهیه کرده است که شامل مقرراتی در مورد حل

اختلافات مالکیت فکری است. بسیاری از مفسران حقوقی این پیش‌نویس را به‌عنوان تلاشی امیدوارکننده در این حوزه، مورد تمجید قرار داده‌اند هرچند پیشرفت این پیش‌نویس با موانعی همراه بوده است.

پی‌نوشت:

۱. جهت ملاحظه‌ی تشریح مطلب راجع به موضوعات قوانین ماهوی در حمایت از حق علامت تجاری ر.ک.:
- Slováková, Z. 'Protection of Trademarks and the Internet with respect to the Czech Law', in Complex 4/06, Legal, Privacy, and Security Issues in Information Technology, Vol. 2. or Journal of International Commercial Law and Technology, Vol. 1., No. 2 (2006), pp 72-79.
2. principle of territoriality.
3. Paris Convention for the Protection of Industrial Property.
۴. کنوانسیون پاریس راجع به اموال صنعتی مصوب ۲۰ مارس ۱۸۸۳ (این کنوانسیون مورخ ۱۴ دسامبر ۱۹۰۰ در بروکسل، ۲ ژوئن ۱۹۱۱ در واشنگتن، ۶ نوامبر ۱۹۲۵ در لاهه، ۲ ژوئن ۱۹۳۴ در لندن، ۳۱ اکتبر ۱۹۵۸ در لیسبون، ۱۴ ژولای ۱۹۶۷ در استکهلم و سرانجام ۲۸ سپتامبر ۱۹۷۹ بازنگری و اصلاح شد).
۵. این اصل به اصل رفتار ملی (national treatment) موسوم است.
۶. ماده‌ی ۲ (بند یک) کنوانسیون پاریس.
7. iura ex conventionne.
8. right of priority.
9. Madrid Agreement Concerning the International Registration of Marks, and the Protocol Relating to the Madrid Agreement Concerning the International Registration of Marks.
10. Trademark Law Treaty.
۱۱. موافقت‌نامه‌ی مادرید درباره‌ی ثبت بین‌المللی علائم تجاری مصوب ۱۴ آوریل ۱۸۹۱ (این پیمان مورخ ۱۴ دسامبر ۱۹۰۰ در بروکسل، ۲ ژوئن ۱۹۱۱ در واشنگتن، ۶ نوامبر ۱۹۲۵ در لاهه، ۲ ژوئن ۱۹۳۴ در لندن، ۱۵ ژوئن ۱۹۵۷ در نانس، ۱۴ ژولای ۱۹۶۷ در استکهلم و ۲۸ سپتامبر ۱۹۷۹ مورد تجدیدنظر و بازبینی قرار گرفت). پروتکل الحاقی به این پیمان مورخ ۲۷ ژوئن ۱۹۸۹ در مادرید به تصویب رسید و مورخ ۳ اکتبر ۲۰۰۶ اصلاح شد؛ پیمان حقوق علائم تجاری مصوب ۲۷ اکتبر ۱۹۹۴ ژنو.
۱۲. برای ملاحظه‌ی گزارش ارائه‌شده در کشور چک، ر.ک.:
- Kucera, Z., Mezinárodní právo soukromé, 6. Opravené a doplnené vydání, Doplněk, Brno, pp. 283-284.
13. Council Regulation (EC) No 40/94 of December 20, 1993 on the Community Trade Mark. Available at: <http://oami.europa.eu/en/mark/aspects/reg/reg4094.htm>
14. See "WIPO Forum on Private International Law and Intellectual Property", Geneva, January 30 and 31, 2001, Background Paper Prepared by the International Bureau, WIPO/PIL/01/9, January 29, 2001. Available at: http://www.wipo.int/edocs/mdocs/en/wipo_pil_01/wipo_pil_01_9.doc
15. Brussels Convention on Jurisdiction and the Enforcement of Judgments in Civil and Commercial Matters, adopted in Brussels on September 27, 1968.
16. Lugano Convention on Jurisdiction and the Enforcement of Judgments in Civil and Commercial Matters, adopted in Lugano on September 16, 1988.
17. Council Regulation (EC) No 44/2001 of 22 December, 2000 on Jurisdiction and the Recognition and Enforcement of Judgments in Civil and Commercial Matters.
18. Official Journal of the European Communities, January 16, 2001, L 12/1.

۱۹. مطابق ماده‌ی ۶۸ (بند یک)، این آیین‌نامه در میان کشورهای عضو، جانشین کنوانسیون بروکسل می‌شود.

20. European Free Trade Association (EFTA).

۲۱. ماده‌ی ۴ تصمیم شورای اروپا راجع به امضای «کنوانسیون شناسایی و اجرای احکام در امور مدنی و تجاری» به نیابت از اتحادیه‌ی اروپایی.

۲۲. کنوانسیون لوگانو II تصویب شده در بروکسل در تاریخ ۲۸ مارس ۲۰۰۷ و امضاشده از سوی اتحادیه‌ی اروپا در تاریخ ۳۰ اکتبر ۲۰۰۷. اعضای این کنوانسیون، کشورهای عضو اتحادیه‌ی اروپا هستند.

۲۳. ماده‌ی ۶۴ (بند یک) کنوانسیون لوگانو II.

۲۴. برای دیدن این معاهده رک.:

<<http://lex.europa.eu/LexUriServ/site/cs/oj/2006/ce321/ce32120061229cs00010331.pdf>>

۲۵. فصل ۲ (ماده‌ی ۲ - ۳۱) آیین‌نامه‌ی بروکسل I.

۲۶. ماده‌ی ۲ (بند یک) آیین‌نامه‌ی بروکسل I.

۲۷. ماده‌ی ۶۰ (بند یک) آیین‌نامه‌ی بروکسل I.

۲۸. بخش‌های ۲ - ۷ فصل ۲ آیین‌نامه‌ی بروکسل I.

۲۹. ماده‌ی ۴ آیین‌نامه‌ی بروکسل I.

۳۰. این قواعد در جایی اعمال می‌شود که صلاحیت مناسب، صرف‌نظر از مکان اقامت خواننده، به صراحت تعیین شده باشد. در مورد دعوی مالکیت معنوی، چنین صلاحیت انحصاری نسبت به دعوی ثبت یا اعتبار حق ثبت اختراع، علایم تجاری، ایده‌ها یا سایر حقوق مشابه که مستلزم حفاظت و ثبت هستند، اعمال می‌شود. صلاحیت مناسب مختص دادگاه کشور عضوی است که حفاظت و یا ثبت این حقوق در آنجا درخواست شده است یا انجام شده است یا تحت شرایط و ضوابط یکی از اسناد اتحادیه‌ی اروپا یا یک کنوانسیون بین‌المللی فرض بر این است که ثبت این حقوق در آنجا انجام شده است.

۳۱. برای دیدن مباحث صورت‌گرفته پیرامون این اصول در حقوق چک، رک.:

Rauscher, T.: *Europaisches Zivilprozessrecht*, Mnichov, 2004, str. 121-122; for a Czech commentary, see Brodec J., *Alternativní soudní příslušnost dle nařízení*⁷ Brusel I. *Jurisprudence* 3/2007, p. 56.

32. European Court of Justice (ECJ).

۳۳. بند ۱۹ دیباچه‌ی کنوانسیون بروکسل I ضرورت استمراری را که باید توسط دیوان دادگستری اروپا در تفسیر کنوانسیون بروکسل لحاظ شود، مقرر می‌دارد.

34. Athanasios Kalfelis v Bankhaus Schröder, Münchmeyer, Hengst and Co. and others.

35. *Handelskwekerij G. J. Bier BV v Mines de Potasse d'Alsace SA*.

36. *Rudolf Kronhofer v Marianne Maier, Christian Möller, Wirich Horiuz, Zeki Karan*.

37. Council Regulation (EC) No 40/94 of December 20, 1993 on Community Trade Marks ("CTMR").

۳۸. مواد ۹۰ (بند یک) و ۲ (الف) آیین‌نامه‌ی شورا راجع به علایم تجاری اتحادیه اروپا.

۳۹. ماده‌ی ۹۱ (بند یک) آیین‌نامه‌ی یادشده.

۴۰. ماده‌ی ۹۲ (الف) آیین‌نامه‌ی یادشده.

۴۱. ماده‌ی ۹۳ آیین‌نامه‌ی شورا راجع به علایم تجاری اتحادیه اروپا مقرر می‌دارد که دادرسی‌های راجع به دعوی و ادعاهای مندرج در ماده‌ی ۹۲ باید در دادگاه کشور عضوی که خواننده، مقیم آن است یا اگر

خواننده اقامتگاه ندارد در کشور عضوی که خواننده در آنجا مؤسسه‌ی تجاری دارد، اقامه شود. در صورتی که تشخیص چنین صلاحیتی غیرممکن بود، دادرسی‌ها باید در محاکم کشور عضوی که خواهان، مقیم در آن است یا اگر خواهان اقامتگاه نداشت، در کشور عضوی که در آنجا مؤسسه‌ی تجاری دارد، اقامه شود.

42. Office for Harmonisation in the Internal Market.

۴۳. ماده‌ی ۹۳ (بند ۳) آیین‌نامه‌ی یادشده.

۴۴. ماده‌ی ۹۳ (بند ۴) آیین‌نامه‌ی یادشده.

۴۵. ماده‌ی ۹۴ آیین‌نامه‌ی یادشده.

46. See Gastinel, E., Milford, M., *The Legal Aspects of the Community Trade Mark*, 2001 Kluwer Law International, p. 182-183.

47. forum shopping.

48. Kucera, Z., Pauknerová ,M., Ruzicka, K., Zunt, V. *úvod do práva mezinárodního obchodu*, 1. vydání, Aleš Cenek, 2003, p. 279.

49. lis pendens.

ایراد دعوی مطروحه در جایی طرح می‌گردد که خواننده‌ی دعوی در برابر خواهان استدلال می‌کند که چون دعوی در دادگاه دیگری در حال رسیدگی است لذا این دادگاه نمی‌تواند به طور همزمان به همان دعوی رسیدگی کند. هم‌چنین اگر خود دادگاه متوجه رسیدگی همزمان به این دعوی در دادگاه دیگر شود، می‌تواند به استناد این ایراد، از رسیدگی به ادامه‌ی پرونده خودداری ورزد. ممنوعیت طرح دعوی واحد میان همان اصحاب دعوا در دو دادگاه.

50. See Bohdan, M. 'Internet and Private International Law' in Polcák R. a kol. *Introduction to ICT Law (selected issues)*. Brno: Masarykova univerzita, 2007, p. 22 ff; for a Czech commentary, see also Polcák, R. *K otázce působnosti práva na internetu*, *Jurisprudence* 3/2007, p. 11.

51. SG 2 v. Brokat Informationssysteme GmbH, Nanterre Court of Appeals, October 13, 1996, discussed in Torsten Bettinger and Dorothee Thum, "Territorial Trademark Rights in the Global Village – International Jurisdiction, Choice of Law, and Substantive Law for Trademark Disputes on the Internet (Part one)", *International Review of Industrial Property and Copyright Law*, IIC Vol 31, No 3/2000, pp. 166-167.

52. Ibid, p. 33.

53. data.

54. Regulation (EC) No 864/2007 on Laws Applicable to Non contractual Obligations (Rome II) dated July 11, 2007 (the "Rome II Regulation"). *Official Journal of the EU*, 11 June 2007, L 199/40.

۵۵. ماده‌ی ۳۲ آیین‌نامه‌ی رم.ا.

56. Intellectual Property Rights (IPRs.)

۵۷. ماده‌ی ۸ آیین‌نامه‌ی رم.ا.

58. lex loci protectonis.

59. choice of law.

60. European Parliament and Council Directive 2004/48/EC on the Enforcement of Intellectual Property Rights. *Official Journal of the European Communities*, June 2, 2004, L 195/16.

۶۱. بند ۲۸ مقدمه، ماده‌ی یک دستورالعمل.

۶۲. مواد ۷ و ۹ دستورالعمل.

۶۳. ماده‌ی ۸ دستورالعمل.

۶۴. ماده‌ی ۱۰ دستورالعمل.

۶۵. ماده‌ی ۱۱ دستورالعمل.

۶۶. ماده‌ی ۱۳ دستورالعمل.

۶۷. ماده‌ی ۱۵ دستورالعمل.

۶۸. بند ۱۱ مقدمه‌ی دستورالعمل.

69. reciprocity principle.

70. Convention on Civil Procedure, which was concluded on 1 March 1, 1954 at the Hague (the "Convention").

۷۱. منظور این است که حکم صادرشده در یک کشور عضو اتحادیه در کشور عضو دیگر نیز به رسمیت شناخته شده و در آنجا نیز قابلیت اجرا دارد.

۷۲. مقررات مربوط به شناسایی و اجرای حکم در فصل سوم (مواد ۵۶ - ۳۲) کنوانسیون آمده است.

۷۳. ماده‌ی ۳۲ آیین‌نامه‌ی بروکسل‌ا.

۷۴. ماده‌ی ۳۸ (بند یک) آیین‌نامه‌ی بروکسل‌ا.

۷۵. ماده‌ی ۴۰ (بند یک) آیین‌نامه‌ی بروکسل‌ا.

76. Vaške, V. Uznání a výkon cizích rozhodnutí v české republice, 1. Vydání. Praha: C.H.Beck, 2007.

۷۷. ماده‌ی ۳۶ آیین‌نامه‌ی بروکسل‌ا.

۷۸. ماده‌ی ۲۲ (بند ۵) آیین‌نامه‌ی بروکسل‌ا.

79. globally accessible server.

80. Communication from the Commission to the Council and the European Parliament, Report on the implementation of The Hague Program for 2006, COM (2007) 373 Final, Brussels, 3.7.2007.

۸۱. Green Paper: سند دولتی در انگلستان که در آن پیشنهادات برای بررسی نوشته می‌شود. (مترجمان)

82. Ibid, p. 49.

83. World Intellectual Property Organization (WIPO).

84. Hague Conference on Private International Law.

85. WIPO Forum on Private International and Intellectual Property, Geneva, January 30 and 31, 2001, Background Paper prepared by the International Bureau, WIPO/PIL/01/9.

۸۶. در پنجم اکتبر سال ۲۰۰۶، شورا، الحاق جامعه‌ی اروپا را به کنفرانس لاهه راجع به حقوق خصوصی پذیرفت (Official Journal of the European Communities, October 26, 2006, L 297/1) اتحادیه‌ی

اروپا در ۳ آوریل سال ۲۰۰۷ به کنفرانس لاهه در خصوص حقوق بین‌الملل خصوصی ملحق گردید.

۸۷. پیش‌نویس اولیه‌ی کنوانسیون راجع به صلاحیت و آرای خارجی در امور مدنی و تجاری، در ۳۰ اکتبر سال ۱۹۹۹ توسط کمیسیون خاص پذیرفته شد. نیز رک:.

<http://www.hcch.net/upload/wop/jdgmpl1.pdf>

88. Dinwoodie, Graeme B., "Private International [Law?] Issues in Trademark Protection", pp. 12, 57, ff. Available at:

<<http://works.bepress.com/cgi/viewcontent.cgi?article=1037&context=graeme>>